

ΕΛΕΝΗ ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ

Ο αρχαίος της Σωής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΕΛΕΝΗ ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ

*Ο αλγόριθμος
της ζωής*

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εξμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους
Συλλογή Περιστερία – 212

Ελένη Πουλημένου, *Ο αλγόριθμος της ζωής*

Εικονογράφηση εξωφύλλου: Φωτεινή Τίγκου

Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρούδη

Επιμέλεια-Διορθώσεις: Κώστας Σίμος

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Copyright® για την εικονογράφηση του εξωφύλλου Σ. Πατάκης

ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 2020

Copyright® Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Ελένη Πουλημένου, 2019

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Φεβρουάριος 2021

ΚΕΤ Γ399 ΚΕΠ 97/21

ISBN 978-960-16-8388-1

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ.

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.800, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΕΚΕΙΝΟ ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ του Γενάρη ήταν κρύο και υγρό. Ο Ευκλείδης είχε ξυπνήσει πριν ακόμα χαράξει και απολάμβανε τον καφέ του μπροστά στο τζάκι, όπως κάθε μέρα. Του άρεσε να παρατηρεί από το παράθυρο τον θρίαμβο της αυγής πάνω στο σκοτάδι, τότε που, σαν να έχει βάλει κάποιος διαλυτικό, άρχιζε να ξεθωριάζει το μελανό χρώμα του ουρανού. Καμάρωνε τα στοιχεία της φύσης, έτσι όπως αποκαλύπτονταν σταδιακά στα μάτια του, πρώτα σαν περιγράμματα και μετά σε όλο τους το μεγαλείο, μέχρι τη θάλασσα.

Ο ήλιος ήταν ασθενικός και πάλευε να ξεπροβάλει πίσω από τα σύννεφα. Το παιχνίδι αυτό –ο ήλιος να προσπαθεί να επιβληθεί και τα σύννεφα να τον νικούν– είχε δημιουργήσει έναν πολύχρωμο ορίζοντα με ονειρικές ρόδινες γαλάζιες και γκριζες αποχρώσεις. Το πορτοκαλί χρώμα της ανατολής είχε ξανοίξει από την υγρασία και τα βαθύλευκα νέφη του ουρανού κι είχε δημιουργήσει αλλεπάλληλα στρώματα χρωμάτων.

Ο Ευκλείδης κοιτούσε μαγεμένος το παιχνίδι των χρωμάτων κι αναλογιζόταν πόσο πολύ είχε λείψει η απλή παρατήρηση από τη ζωή του. Τόσα χρόνια κλει-

σμένος σε βιβλιοθήκες, εργαστήρια, αίθουσες πανεπιστημίων και συνεδρίων, ποτέ του δεν είχε καταφέρει να χαρεί τα απλά πράγματα που προσφέρει η ζωή σε έναν άνθρωπο: τα σύννεφα, τη θάλασσα, τον ουρανό, τα φύλλα του δέντρου, το ουράνιο τόξο... Κι ήταν αυτό που προσπάθησε να μάθει στον μικρό Καρίμ – να εκτιμά κάθε στιγμή της ζωής του.

Ήταν ο τελευταίος απόγονος της γενιάς των Ζαρκάδων, οικογένειας ονομαστής, αριστοκρατικής, που είχε ζήσει στον επιβλητικό πύργο ο οποίος υψωνόταν πάνω από τα πλούσια κτήματά της, λίγα χιλιόμετρα έξω από τη μικρή μεσαιωνική πόλη της Νηνεμένης. Οι φήμες, μάλιστα, έλεγαν πως οι Ζαρκάδες ήταν γαλαζοαίματοι και είχαν συγγενικούς δεσμούς με μια βασιλική οικογένεια του περασμένου αιώνα. Κι ήταν πάμπλουτοι. Στον τεράστιο πύργο τους, δούλευαν υπηρέτες, κηπουροί, ιπποκόμοι, μάγειρες, σιδηρουργοί, και μαραγκοί: στα απέραντα κτήματά τους, όλοι σχεδόν οι κάτοικοι της περιοχής.

Ο Ευκλείδης πατούσε πλέον τα ογδόντα. Στα νιάτα του είχε υπάρξει ένας από τους πιο διάσημους επιστήμονες παγκοσμίως. Το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το είχε περάσει στην Ευρώπη, στην Αμερική αλλά και στην Ιαπωνία, όπου είχε συμμετάσχει σε προγράμματα ρομποτικής και αυτοματισμού και είχε συμβάλει στη δημιουργία πολλών ρομπότ που είχαν σκοπό να διευκολύνουν τη ζωή των ανθρώπων και, ταυτόχρο-

να, να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα των χορηγών του. Η μόρφωσή του ήταν πολύ μεγάλη. Τα διπλώματα και οι διακρίσεις που είχε πάρει, σχεδόν αμέτρητα. Οι άνθρωποι της περιοχής τον αποκαλούσαν ο «σοφός Ευκλείδης».

Ήταν κοντούλης με άσπρα μακριά μαλλιά και μακριά λευκή γενειάδα που κατέληγε σε μια στρουμπουλή κοιλίτσα. Τα μάγουλά του ήταν κατακόκκινα και πάνω σ' αυτά στηρίζονταν με σιγουριά τα ολοστρόγγυλα γυαλιά του, τοποθετημένα χαμηλά στη μύτη. Λένε χαρακτηριστικά πως, μια φορά που είχε κατέβει στην πόλη, είχε περάσει έξω από ένα νηπιαγωγείο την ώρα που τα παιδιά έπαιζαν στην αυλή. Τότε όλα τα παιδάκια σταμάτησαν το παιχνίδι τους, γούρλωσαν τα μάτια κι άρχισαν όλα μαζί να τρέχουν στα κάγκελα και να φωνάζουν δυνατά στη δασκάλα: «Κυρία, κυρία, ο Αϊ-Βασίλης!».

«Τι Αγιοβασίληδες κι ιστορίες!» είχε μουρμουρίσει εκνευρισμένος ο Ευκλείδης. «Αντί να τους μάθουν πέντε γράμματα και πέντε αριθμούς να σκέφτονται ορθά, κάθονται και τους αραδιάζουν μπουρδες για Αγιοβασίληδες!»

Ήταν πάντα πολύ σοβαρός, λιγομίλητος κι απόμακρος. Οι ντόπιοι μάλιστα έλεγαν ότι από τότε που έχασε τη γυναίκα του, «ιδιότρεψε» ακόμη περισσότερο. Παλιότερα ήταν κάπως πιο χαμογελαστός, πιο κοινωνικός. Κάθε Κυριακή κατέβαινε με τη γυναίκα του στην πόλη, έκαναν μια βόλτα στην προκυμαία, μια περα-

ντζάδα όπως έλεγαν, και κάθονταν μέχρι το σούρουπο στο ζαχαροπλαστείο του «Μεσίσκλη» για καφέ και σιροπιαστό γλυκό. Από τότε όμως που είχε πεθάνει η Καλλιόπη, εκείνος σταμάτησε τις επισκέψεις στην πόλη, εκτός των απαραίτητων. Έχασε κάθε διάθεση για ζωή και κλείστηκε στον εαυτό του, μόνος στα απέραντα κτήματά του, παρέα με τις αναμνήσεις, τις φωτογραφίες, τους πίνακες των προγόνων του.

Ο κήπος εκείνο το πρωινό ήταν ένα όνειρο. Παρότι ο χειμώνας είχε ταλαιπωρήσει θάμνους, φυτά και δέντρα –κάποια μάλιστα είχαν καεί από τον παγετό–, το απαλό χάδι του ήλιου και η προοπτική της άνοιξης που ερχόταν έφερναν στον Ευκλείδη μια εξαισία μυρωδιά θριάμβου – αυτού της ζωής επάνω στον θάνατο, του φωτός επάνω στο σκοτάδι. Κάτι τέτοιες μέρες τον έπιανε μεγάλη περηφάνια για τον κήπο του. Κι ήταν αλήθεια πως ο κήπος του ήταν μία μαγεία, καλυμμένος από άκρη σ' άκρη με χόρτο και τριφύλλι. Στο κομμάτι που, μέσα από ένα κατηφορικό μονοπάτι, οδηγούσε από την πόρτα του πύργου στη θάλασσα, ορθώνονταν πολλές μεγάλες, θαμνώδεις τριανταφυλλιές όλων των χρωμάτων, που τις φρόντιζε ο ίδιος ο Ευκλείδης.

Η νότια πλευρά του μονοπατιού ήταν ένας τόπος ιερός. Εκεί υψωνόταν το «θαμνώδες νεκροταφείο των Ζαρκάδων». Κάθε σημαντική μορφή από τους προγόνους του Ευκλείδη ήταν απεικονισμένη πάνω σε έναν ξεχωριστό θάμνο, με πραγματική καλλιτεχνία. Τη φροντίδα

του μνημειακού αυτού μέρους είχαν αναλάβει κηπουροί, που επισκέπτονταν τον χώρο τέσσερις φορές τον χρόνο και κλάδευαν τους θάμνους με κάθε λεπτομέρεια, ώστε να φαίνονται καθαρά το περίγραμμα του προσώπου, τα μαλλιά, ο λαιμός και το σώμα κάθε προγόνου.

Όταν πέθανε η Καλλιόπη, ο Ευκλείδης φύτεψε σε εκείνο το μέρος έναν ακόμα μικρό θάμνο με θέα στη θάλασσα. Κι εδώ και πέντε χρόνια τον φρόντιζε με επιμέλεια. Τώρα πια, ο θάμνος είχε μεγαλώσει και ήταν έτοιμος να κλαδευτεί ώστε να αναπαραστήσει τη μορφή της Καλλιόπης. Είχε σκοπό, όμως, ο Ευκλείδης να τον κλαδέψει μόνος του. Μόνος του να σμιλέψει το ομοίωμα της αγαπημένης του γυναίκας.

Αφού επιθεώρησε τον κήπο του, πήρε τη σκάλα και το κλαδευτήρι και κατευθύνθηκε αισιόδοξος και χαρούμενος στον θάμνο της αγαπημένης του συζύγου. Με το σχέδιο του προσώπου της στα χέρια, άρχισε να κλαδεύει τον θάμνο με την τεχνική που είχε μάθει από τους κηπουρούς του. Χρειαζόταν όμως μεγάλη λεπτομέρεια κι υπομονή, κι εκείνος σύντομα άρχισε να κουράζεται. Σε λίγο τον έπιασε κι εκείνος ο πόνος που ξεκινούσε από τη μέση κι έφτανε ως τον αυχένα, αλλά δεν το έβαλε κάτω.

«Γεράματα» σκέφτηκε και συνέχισε με πείσμα, μέχρι που ο πόνος έγινε αφόρητος.

— Δεν γίνεται άλλο, μονολόγησε. Θα πεθάνω εδώ πάνω... Κι αργά αργά, με τα πόδια να τρέμουν, κατέβηκε από τη σκάλα και πάτησε στο έδαφος. Όταν κοίτα-

ξε τον θάμνο, τον έπιασε απόγνωση – παρ’ όλη τη δουλειά, ο θάμνος ήταν ακόμα ασχημάτιστος.

«Με τον ρυθμό αυτό, δεν θα τελειώσω ποτέ» σκέφτηκε και πήρε προβληματισμένους τον δρόμο του γυρισμού.

Στο σαλονάκι, η φωτιά στο τζάκι είχε σβήσει. Άναψε συνοφρυωμένος τη σόμπα και κάθισε στην πολυθρόνα του με μία δυσαρέσκεια στο πρόσωπο. Το πρωινό του κέφι είχε χαθεί πια. Τόσον καιρό έλεγε στον εαυτό του πως θα έφτιαχνε μόνος του τον θάμνο της Καλλιόπης, αλλά τώρα διαπίστωνε πως τα γεράματα δεν θα τον άφηναν να το κάνει. Όσο κι αν τον στενοχωρούσε, έπρεπε να το παραδεχτεί. Είχε έρθει η ώρα να αναθέσει στους κηπουρούς και αυτή τη δουλειά...

Όταν ένιωσε να αναγκά τις δυνάμεις του, σηκώθηκε και πήγε για να συμμαζέψει την κουζίνα.

Ο πύργος ήταν μεγάλος – με πολλά δωμάτια σε όλα του τα πατώματα – κι οι οικιακές δουλειές ήταν πολλές και κουραστικές. Ήταν δύσκολο να τον κρατήσεις νοικοκυρεμένο, αλλά και πολύ συναρπαστικό να ζεις σε αυτόν, όπως υποστήριζε πάντα ο Καρίμ. Ο πύργος υψωνόταν σε τέσσερα πατώματα, μαζί με τα υπόγεια και τα ισόγεια διαμερίσματα. Το κάθε πάτωμα είχε πολλά δωμάτια, τα περισσότερα από τα οποία είχαν εγκαταλειφθεί από καιρό στο έλεος των αραχνών, των ζωοφίων και του χρόνου. Η μοναδική περίπτωση να ανέβει καμιά φορά στον τελευταίο όροφο ήταν όταν είχε

κέφι να απολαύσει την πανοραμική θέα από τη σοφίτα. Και κάθε φορά που ανέβαινε εκεί πάνω, ένιωθε πώς είναι να έχεις στα πόδια σου γη και θάλασσα, αλλά εσύ να θες τον ουρανό!

Στο υπόγειο του πύργου, όπου κάποτε υπήρχαν ειδικά διαμορφωμένοι χώροι για το μαγειρείο, το πλυσταριό και δωμάτια για το υπηρετικό προσωπικό, ο Ευκλείδης είχε εγκαταστήσει το εργαστήριό του. Εκεί κλεινόταν με τις ώρες, έκανε πειράματα, δοκίμαζε συστήματα και κατέληγε σε μικρές ιδιοφυείς εφευρέσεις ρομποτικής, που αρνούνταν επίμονα να τις παραδώσει στον έξω κόσμο.

Στο ισόγειο, όπου βρίσκονταν παλιά οι χώροι υποδοχής, τα σαλόνια αλλά και η τραπεζαρία του πύργου, ο Ευκλείδης είχε εγκαταστήσει το μικρό του σαλονάκι, μία μικρή κουζινούλα, ένα μικρό μπάνιο και το υπνοδωμάτιό του. Η παλιά μεγάλη τραπεζαρία είχε γίνει πια βιβλιοθήκη. Στους τοίχους είχε τοποθετήσει δεκάδες ράφια όπου είχε τακτοποιήσει τα αμέτρητα βιβλία του. Τα πιο χρήσιμα γι' αυτόν, εκείνα που συμβουλευόταν διαρκώς, τα είχε στοιβάξει πάνω στο μακρύ, ξύλινο τραπέζι που βρισκόταν στη μέση του δωματίου και στο οποίο είχαν δειπνήσει παλαιότερα τα πιο σημαντικά πρόσωπα της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Οι διάδρομοι του πύργου ήταν διακοσμημένοι με ζωγραφικά πορτρέτα όλων των προγόνων. Σε κάθε πίνακα, ο επισκέπτης μπορούσε να διαβάσει τη χρονολογία γέννησης και θανάτου του καθενός, καθώς και

την ιδιότητά του. Όλοι τους ήταν ξακουστοί και φημισμένοι πολιτικοί, διπλωμάτες, γιατροί ή επιστήμονες.

Εκεί βρισκόταν και το πορτρέτο του Ευκλείδη. Όταν έφυγε η Καλλιόπη από τη ζωή, ο γερο-σοφός κάλεσε έναν γνωστό ζωγράφο και του ζήτησε να τον απαθανατίσει, ώστε να υπάρχει κι εκείνος με τους προγόνους του, όταν θα αποφάσιζε ο Θεός του να τον πάρει από τη Γη.

Ήταν μεγαλοπρεπής ο πύργος και εντυπωσιακός, όπως κάθε πύργος χτισμένος στα τέλη του 17ου αιώνα. Οι ντόπιοι έλεγαν πως, μετά τον θάνατό του, η παρουσία του θα περνούσε στο κράτος και θα γινόταν Μουσείο Τεχνολογίας προς τιμήν του. Άλλωστε, δεν είχε κάνει και λίγα ο Ευκλείδης Ζαρκάδης στον τομέα της ρομποτικής και της σύγχρονης τεχνολογίας κι είχε δοξάσει πολλές φορές την Ελλάδα και τον τόπο του στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Όταν τελείωσε με τις δουλειές στην κουζίνα, ο Ευκλείδης επέστρεψε στο σαλονάκι, στην αγαπημένη του πολυθρόνα. Ήταν τόσο έντονη η παρουσία της Καλλιόπης στο δωμάτιο αυτό, που ένιωσε την ανάγκη να ξεφυλλίσει ακόμα μια φορά το άλμπουμ των φωτογραφιών τους.

Τόσες φωτογραφίες, τόσες στιγμές! Μερικές φορές ένιωθε ότι με την Καλλιόπη δεν είχε ζήσει μόνο μία ζωή, αλλά πολλές.

Ένιωσε την καρδιά του να σφίγγεται, τα χέρια του να τρέμουν, τα μάτια του να πλημμυρίζουν δάκρυα. Έκλαιγε για όλα: για την Καλλιόπη που την είχε χάσει,

για τις όμορφες στιγμές που είχαν ζήσει μαζί, για τη μοναξιά του, για τα γεράματά του που είχαν αρχίσει να τον νικούν, για το ότι δεν κατάφεραν να αποκτήσουν ένα παιδί...

Ένα παιδί! Όνειρο και προσδοκία τόσων χρόνων, που όμως δεν ήρθε ποτέ. Το ήθελε τόσο πολύ, που, κάποιες φορές, νόμιζε ότι το άκουγε να τριγυρίζει από δωμάτιο σε δωμάτιο κι όλο να του κρύβεται!

Όταν έκλεισε το άλμπουμ, ένιωσε την ψυχή του να καταλαγιάζει. Τότε ακούστηκε το κρώξιμο του κορακιού –*κρα-κρα-κρα*– κι αμέσως μετά ο θόρυβος από τα φτερά του που πλατάγισαν – *πφφφφφ*.

Το κοράκι: ο αφοσιωμένος κάτοικος του πύργου και πιστός συγκάτοικος του Ευκλείδη.

«Γ' αντιπαθεί ο κόσμος τα κοράκια» σκέφτηκε ο γερο-σοφός. «Όμως αυτά αδιαφορούν. Παραμένουν εκεί, στον χώρο, στον χρόνο, στη στιγμή, κι αδιαφορούν για τον τρόπο που προκαλούν. Τίποτα δεν τα πτοεί. Αντιστέκονται!»

Μεμιάς ένιωσε να τον πλημμυρίζει μια πρωτόγνωρη δύναμη. Όχι· δεν ήθελε να παραδοθεί στη φθορά του χρόνου και στη μοναξιά! Έπρεπε να αντιδράσει – να μην δεχτεί μοιρολατρικά το τέλος. Μακάρι να είχε ένα παιδί. Ένα παιδί να του γεμίζει τη ζωή!

Έξαφνα, τα μικρά του μάτια γυάλισαν, τα μάγουλά του αναפוκοκκίνισαν και, κάτω από τη λευκή του γενειάδα, φάνηκε ένα χαμόγελο σιγουριάς.

– Παιδί... μονολόγησε. Και γιατί δεν φτιάχνω μόνος

μου ένα παιδί;... Τι την κάνω τόσον καιρό τη ρομποτική; Ασφαλώς... Θα φτιάξω ένα παιδί ρομπότ! Μα να μην το έχω σκεφτεί τόσα χρόνια... Ένα παιδί ρομπότ!

Σηκώθηκε αναστατωμένος με την ιδέα του και βάλθηκε να περπατά πάνω κάτω σκεφτικός.

Ο Ευκλείδης ειδικευόταν στην προσομοίωση των ανθρώπινων συναισθημάτων σε μηχανές· είχε επανειλημμένως αποδείξει πως ένα τέλειο ρομπότ δεν πρέπει να έχει μόνο λογική, αλλά και συναισθήματα. Τα τελευταία χρόνια είχε μία εξαιρετική συνεργάτιδα, τη Μαριάνθη, παλιά του φοιτήτρια, μηχανολόγο μηχανικό με ειδίκευση στη ρομποτική. Μαζί τελειοποιούσαν μάλιστα μια συνδεσμολογία, που προσομοίωνε τη λογική και τα συναισθήματα των ρομπότ, και το μοντέλο ήταν σχεδόν έτοιμο για εφαρμογή.

Έπρεπε, λοιπόν, να ειδοποιήσει τη Μαριάνθη! Θα χρειαζόταν σίγουρα τη βοήθειά της. Το ανθρώπινο ρομπότ που θα έφτιαχναν θα έπαιρνε ζωή και εκτός εργαστηρίου. Θα ήταν ζωντανό και λειτουργικό σε πραγματικές, καθημερινές περιστάσεις.

Έτσι λοιπόν, άναψε ξανά στον Ευκλείδη η διάθεση για ζωή. Είχε στόχο, είχε αύριο, είχε μέλλον. Την επόμενη μέρα κιόλας, θα έβαζε σε εφαρμογή το σχέδιό του. Μαζί με το διάστημα που χρειαζόταν για να παραγγείλει και να παραλάβει τα υλικά, υπολόγιζε πως το πολύ σε έναν μήνα θα είχε έτοιμο το παιδάκι του. Κάπου στις αρχές του Μάρτη, αναμενόταν ο νέος Ζαρκάδης, ο τελειότερος!